

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

อาณาจักรอูมาเนียฮ์ (ออตโตมาน) เป็นอาณาจักรที่มีความยิ่งใหญ่ซึ่งได้เกิดขึ้นในช่วงที่ไม่มีรัฐอิสลามใดที่มีความสามารถในการเผยแพร่ศาสนาและขยายดินแดนต่อไปหลังจากการสิ้นสุดของราชวงศ์อับบาซียะฮ์ในปี ค.ศ. 1258¹ จนมาถึงยุคแห่งราชวงศ์อูมาเนียฮ์ที่สามารถทำให้รัฐอิสลามได้สร้างความยิ่งใหญ่ขึ้นมาอีกครั้ง บรรดาสุลต่านแห่งราชวงศ์นี้ได้มีความพยายามที่จะเผยแพร่ศาสนาของอัลลอฮ์ ﷻ² ออกไปให้ได้มากที่สุด ซึ่งบางครั้งก็ได้รับความสำเร็จและบางครั้งประสบกับความล้มเหลว สิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถในการบริหาร การปกครองบ้านเมืองรวมถึงบุคลิกลักษณะ ความมีคุณธรรมและจริยธรรมของสุลต่านแต่ละพระองค์

ในราชวงศ์อูมาเนียฮ์สุลต่านที่มีความโดดเด่นท่านหนึ่งก็คือสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ท่านได้ปกครองในช่วงปี ค.ศ.1451-1481³ ท่านได้เข้ามาบริหารปกครองในขณะที่บ้านเมืองเกิดความระส่ำระสายและอยู่ในภาวะสงคราม จนทำให้มีความสมานฉันท์ในหมู่ประชาชนและบรรดาเหล่าทหาร ท่านยังได้สร้างความมั่นใจแก่ประชาชนในการเป็นนักปกครองที่ดีมีคุณธรรมและสามารถนำความสุขมาสู่บ้านเมือง ความสามารถของท่านและความร่วมมือกันของบรรดาประชาชนและทหารนักรบมุสลิมทำให้ประสบความสำเร็จในการพิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิลซึ่งเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรโรมันตะวันออกในปี ค.ศ. 1453⁴ และสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้รับสมญานามว่า “อัลฟาติห์ (ผู้พิชิต) ” เหตุการณ์นี้ได้ถูกจารึกไว้ในหน้าประวัติศาสตร์อิสลามและประวัติศาสตร์สากลดังที่ ริชาร์ด ฮุกเกอร์ Richard Hooker (1996 : 1) ได้กล่าวว่า อาณาจักรออตโตมานเป็นอาณาจักรที่มีความยิ่งใหญ่และมีอารยธรรมที่เจริญรุ่งเรืองสามารถขยายดินแดนไปจนถึงทวีปยุโรป จะเห็นได้ว่านับเป็นผลงานที่แสดงถึงความยิ่งใหญ่เกรียงไกรของอัลลอฮ์ ﷻ พลังของความศรัทธาในอิสลาม และความสามารถของผู้ปกครอง เป็นความสำเร็จที่บรรดาบรรพชนมุสลิมรุ่นก่อนต่างก็มีความมุ่งมั่นที่จะเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จนี้

¹ ตรงกับปี ฮ.ศ. 656

² เป็นคำสรรเสริญต่อท้ายชื่อพระองค์อัลลอฮ์ มีความหมายว่า “ มหาบริสุทธิ์แต่พระองค์ผู้ทรงไว้ซึ่งความสูงส่งยิ่ง”

³ ตรงกับปี ฮ.ศ. 855 – 886

⁴ ตรงกับปี ฮ.ศ. 857

ในประวัติศาสตร์อิสลามได้กล่าวถึงกรุงคอนสแตนติโนเปิลไว้ว่าเป็นเมืองที่
บรรดาเสาะหาบะฮะฮ์ต่างไฝ่ฝันที่จะเป็นผู้พิชิตเมืองนี้ เนื่องจากท่านเราะฮะฮ์ ﷺ¹ ได้กล่าวถึงในหลาย
หะดีษด้วยกันดังมีหะดีษหนึ่งว่า :

”

”

(رواه أحمد ، 18859 : 1995)

ความว่า” แท้จริงกรุงคอนสแตนติโนเปิลจะถูกพิชิตโดยพวก
เจ้าและแท้จริงอะมีรที่ดีที่สุด คืออะมีรที่สามารถพิชิตมัน
และแท้จริงกองทหารที่ดีที่สุด คือกองทหารของอะมีรนั้น”
(บันทึกโดย อะฮฺหมัด , 1995 : 18859)

จากหะดีษนี้ทำให้บรรดามุสลิมตั้งแต่สมัยท่านเราะฮะฮ์ ﷺ และยุคหลังจากนั้นมีความ
พยายามที่จะเป็นหนึ่งในผู้พิชิตเมืองนี้ให้ได้ดังเช่น มุอาวิยะห์ อิบน์ อับดุลมานูร์ ﷺ และ
สุลัยมาน อิบน์ อับดุลมาลิก² ในยุคอุมัยยะฮ์, อัลมะฮะดีฮ์และฮารูน อัรรอชีดี³ ในยุคอับบาซียะฮ์,
สุลต่านบาเยซิดที่ 1 และ สุลต่านมูรอตที่ 2⁴ ในยุคออตโตมานียะฮ์ จนถึงการปกครองในสมัยของ
สุลต่านมุฮัมมัดอัลฟาติห์ แห่งอาณาจักรออตโตมานียะฮ์ที่สามารถเข้าไปยึดครองเมืองนี้ได้สำเร็จ ซึ่ง
เป็นความประสงค์ของอัลลอฮ์ ﷻ และด้วยท่านเป็นนักปกครองที่มีความเด็ดเดี่ยวในการตัดสินใจมี
ความอดทนสูงจนทำให้บรรดาผู้ที่อยู่ใต้การปกครองของท่านมองเห็นถึงความพยายามจนมีกำลังใจ
ในการที่จะเผชิญหน้าเพื่อสู้รบกับศัตรู และท่านยังมีความสามารถในการใช้ยุทธวิธีในการรบ ใช้
กุศโลบายจนสามารถเอาชนะฝ่ายตรงข้ามที่มีความเข้มแข็งกว่าทั้งด้านอาวุธยุทธโปกรณ์และกำลัง
ทหาร

¹ เป็นคำภาษาอาหรับแปลว่า ขอความโปรดปรานของอัลลอฮ์และสันติจงมีแด่ท่านเราะฮะฮ์ เป็นพรภาวนาที่มุสลิม
กล่าวต่อท้ายเมื่อกล่าวถึงนามของนบีมุฮัมมัด

² อยู่ในปี ฮ.ศ. 44 และ ฮ.ศ. 98

³ อยู่ใน ปี ฮ.ศ. 165 และ ฮ.ศ. 190

⁴ อยู่ใน ปี ฮ.ศ. 796 และ ฮ.ศ. 824

นอกจากนี้การเข้าไปยึดครองกรุงคอนสแตนติโนเปิลยังเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรโรมันตะวันออกหรือไบแซนไทน์และเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมเป็นเมืองที่มีทำเลที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญเพราะเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างทวีปยุโรปกับเอเชีย ดังนั้นการครอบครองกรุงคอนสแตนติโนเปิลจะทำให้อาณาจักรอิสลามมีความยิ่งใหญ่มีอำนาจและเท่ากับว่าได้ครอบครองทั้งสองทวีปคือยุโรปและเอเชีย

หลังจากได้พิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิล สุลต่านมุฮัมมัดอัลฟาติห์ได้แสดงให้เห็นถึงความมีคุณธรรมของผู้ชนะโดยการให้เกียรติต่อเชลยศึก ไม่มีการทำร้ายประชาชนไม่ว่าจะเป็นเด็ก สตรี คนชรา และผู้ที่อ่อนแอกว่า พระองค์ยังมอบเสรีภาพให้แก่ประชาชนในการนับถือศาสนา ออกกฎหมายเพื่อให้เกิดความเสมอภาคต่อประชาชนที่อยู่ในคอนสแตนติโนเปิล ให้สิทธิแก่ผู้ที่นับถือศาสนาต่างๆในเรื่องที่เกี่ยวกับส่วนบุคคล เช่น การแต่งงาน การหย่าร้าง มรดก เรื่องเกี่ยวกับความตาย ในขณะที่สิ่งดังกล่าวแทบจะไม่มีให้เห็นในแถบยุโรปสมัยนั้น (มุฮัมมัด ฮัรบ, 1989 : 76)

การล่มสลายของอาณาจักรไบแซนไทน์นี้ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ครั้งยิ่งใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งประวัติศาสตร์ยุโรป และการพิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิลนี้ถือเป็นการสิ้นสุดยุคแห่งความมืดหรือยุคกลางลง เป็นจุดเริ่มต้นแห่งการฟื้นฟูในทวีปยุโรป โดยที่บรรดานักประวัติศาสตร์ชาวยุโรปได้เริ่มนับยุคใหม่ของประวัติศาสตร์ในวันที่ 25 พฤษภาคม ค.ศ. 1453 หมายถึงวันที่อัลลอฮ์ได้ทรงให้ชัยชนะแก่สุลต่านมุฮัมมัดอัลฟาติห์นั่นเอง (มุฮัมมัด ฮัรบ, 1989 : 85)

หลังจากที่ได้รับชัยชนะสุลต่านมุฮัมมัดได้ให้กรุงคอนสแตนติโนเปิลเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรอูมานิยะฮ์และเปลี่ยนชื่อเป็น กรุงอิสตันบูล (Istanbul) พระองค์ได้ฟื้นฟูระบบสาธารณูปโภค และระบบการบริหารต่าง ๆ ทั้งในอาณาจักรและนอกอาณาจักร พระองค์เป็นสุลต่านที่มีความสามารถในการปกครองให้ประชาชนมีความสุขและสร้างความศรัทธาต่อประชาชน

ความสำเร็จนี้เป็นจุดเด่นของสมัยสุลต่านมุฮัมมัดอัลฟาติห์ เป็นชัยชนะที่ชนในยุคนั้นได้ตั้งความหวังเอาไว้ พระองค์เป็นสุลต่านแห่งอาณาจักรอูมานิยะฮ์คนแรกที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและได้รับการกล่าวขานอย่างมากในยุโรป พระองค์ไม่เพียงแต่สามารถพิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิลอันแข็งแกร่งแต่ที่ท่านยังเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ยุโรปอีกด้วย ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะทำการศึกษาในประเด็นด้านการเมือง การปกครองในสมัยนี้ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ชัยชนะในการพิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิลและสามารถสร้างรัฐอิสลามให้ยิ่งใหญ่เกรียงไกรได้ในที่สุด

1.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการปกครองของมุฮัมมัด อัลฟาติห์ ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ตอนดังนี้

1. ความเป็นมาและการสถาปนาของราชวงศ์อูษมานียะฮ์
2. ชีวิตประวัติของมุฮัมมัด อัลฟาติห์
3. ลักษณะการปกครองในสมัยมุฮัมมัด อัลฟาติห์

1. ความเป็นมาและการสถาปนาของราชวงศ์อูษมานียะฮ์

เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา, สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ (2533 : 2) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของราชวงศ์อูษมานียะฮ์ ไว้ในหนังสือ **ตุรกี ดินแดนจักรพรรดิโรมันและสุลต่านออตโตมัน** ภายหลังจากการสลายตัวของอาณาจักรเซลจุก พวกเติร์กซึ่งเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของอนาโตเลียได้รวมตัวกันก่อตั้งรัฐเล็กๆ ขึ้นรัฐหนึ่ง ชื่อว่า ออตโตมัน ตามชื่อของออสมัน¹ (Osman) ซึ่งเป็นผู้นำคนแรกของชาวเติร์กเผ่านี้ รัฐออสมันหรือออตโตมันได้เริ่มแผ่อิทธิพลนับแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13 เป็นต้นมา จนกระทั่งสามารถยึดครองกรุงคอนสแตนติโนเปิลอันเป็นเมืองหลวงของจักรวรรดิไบแซนไทน์ได้ใน ค.ศ. 1453 ในสมัยสุลต่านเมห์เมดที่ 2 (Mehmet II) และขยายอำนาจเข้าไปในยุโรปตะวันตกเฉียงใต้จนได้ดินแดนในคาบสมุทรบอลข่านทั้งหมดไว้ในอำนาจ

ดลมนรจนี บากา และ มุฮัมมัดรอฟลี แวะหะมะ(2542 : 2) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของราชวงศ์อูษมานียะฮ์ในหนังสือ **อาณาจักรออตโตมาน(ราชวงศ์อูษมานียะฮ์)** ไว้ว่า หลังจากอาณาจักรเซลจุกล่มสลาย เติร์กมันเผ่าต่างๆซึ่งอาศัยอยู่ภายใต้อาณาจักรเซลจุกแห่งอนาโตเลียต่างก็แยกตัวเป็นรัฐอิสระเกิดขึ้นกระจัดกระจายในดินแดนอนาโตเลีย เช่น เกิดรัฐของเผ่าการามาน (Karaman) ในเขตเมืองกุนยา รัฐของอัซรอฟในเขตเมืองเบย์ซาฮิร เผ่าฮามิดในเขตเมืองโบรลู (Borlu) เมืองอิสปาร์ตา เมืองเอกริดิร (Egridir) และเมืองอันตัลยา เผ่าแมนเตแซ (Mentesese) ในเขตเมืองไอดินและรอบๆ เผ่าเกรมิยาน (Germiyan) ในเขตเมืองกูตาหยา (Kutahya) เผ่าซารุฮานในเขตเมืองแกดิส (Gedis) เผ่ากาเรซี (Karesi) ในเขตจันกกาแล รัฐของเผ่าจันดาร์หรืออิสฟิณเดียร์ในดินแดนเขตเมืองสีโนปและกัตตาโมโน ส่วนดินแดนในเขตไซฆุมุดและรอบๆเกิดรัฐของเผ่าออก

¹ สุลต่านอูษมานที่ 1

โตมาน นครรัฐหรือรัฐเล็ก รัฐน้อยเหล่านี้เกิดขึ้นประมาณปลายคริสต์ศตวรรษที่ 13 ซึ่งเป็นช่วงที่สภาพการเมืองในดินแดนอนาโตเลียวุ่นวายอลหม่านมากแทบจะหาความสงบไม่ได้ รัฐออตโตมานหรือ อูยมานิยะฮ์เริ่มเกิดขึ้นในช่วงนี้

คำว่า “อูยมานิยะฮ์” มาจากชื่อของต้นตระกูล เป็นชื่อของสุลต่านองค์แรกของราชวงศ์ ผู้สถาปนาราชอาณาจักรออตโตมาน คือ สุลต่านอูยมาน บุตร แอร์คุมรุล บุตร ตุไลมานซาห์ เป็นชนเผ่ากายอ(Kayi) ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของเผ่าโอะกูส (Oguz)

อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต (2546 :104 อ้างถึงใน Yahaya Halimi , 1994 : 395) ได้กล่าวถึงความเป็นของราชวงศ์อูยมานิยะฮ์ ไว้ในหนังสือ **ประวัติการศึกษาอิสลาม** ว่า หลังจากที่ยุทธการแบกแดดให้แก่ทหารมองโกล มุสลิมตุรกีที่เอเชียไมเนอร์กลับมีอำนาจ ซึ่งต่อมากลุ่มนี้ก็กลายเป็นผู้นำของประเทศมุสลิม การมีอำนาจในการปกครองของมุสลิมในคริสต์ศตวรรษที่ 13 นี้กลายเป็นสาเหตุของการสู้รบระหว่างประเทศมุสลิมกับอาณาจักรไบแซนไทน์ สงครามระหว่างมุสลิมและอาณาจักรไบแซนไทน์นั้นไม่เคยมีใครเป็นผู้ชนะที่เด็ดขาด บางครั้งมุสลิมเป็นฝ่ายชนะ บางครั้งก็เป็นฝ่ายพ่ายแพ้ แม้มุสลิมจะพ่ายแพ้ แต่บางมณฑลของตุรกียังคงมีอำนาจและต่อมาก็ถือกำเนิดราชวงศ์อูยมานิยะฮ์

บรรจง บินกาชัน (2544 :102) ได้กล่าวถึงประวัติการก่อตั้งราชวงศ์อูยมานิยะฮ์ ในหนังสือ **ประวัติศาสตร์อิสลามและโลกมุสลิม** ไว้ว่า สุลต่านอูยมานถือว่าเป็นผู้ก่อตั้งอาณาจักรอูยมานิยะฮ์ของพวกเติร์กที่เป็นมหาอำนาจที่แท้จริงในเวลานั้น ในระหว่างการปกครอง เขาได้แผ่ขยายอาณาจักรของเขาขึ้นไปยังโคตาเฮีย (Kotahia) ในทางตอนใต้และชายฝั่งของทะเลดำในทางตอนเหนือ ความจริงแล้วยุคของเขาเป็นยุคที่อาณาจักรของพวกเติร์กมีขนาดใหญ่ที่สุดในเวลานั้น พวกโรมันและพวกคาร์ตาร์เคยเป็นศัตรูตัวฉกาจที่สุดของมุสลิม แต่สุลต่านอูยมานสามารถปราบชนชาติมหาอำนาจทั้งสองนี้ลงได้

ฮาลิล อินัลจิก (1973 : 28) ได้กล่าวถึงการจักระบบสังคมและการพัฒนาอาณาจักรอูยมานิยะฮ์ในหนังสือ **The Ottoman Empire The Classical Age 1300-1600** ไว้ว่า ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาและขยายดินแดนของอาณาจักรอูยมานิยะฮ์คือการเผยแผ่ศาสนาและการยุติขาด ทำให้การจักระบบสังคมในเมืองต่างๆที่อยู่ในอาณาจักรอูยมานิยะฮ์ ต้องมีการเตรียมพร้อมสำหรับการยุติขาดอยู่เสมอ

เมห์เมต เฟาต์ คอปร์ลู (1992 : 4) ได้กล่าวถึงสังคมทั่วไปในอาณาจักรออตโตมานีเยฮ์ในหนังสือ The Origins of the Ottoman Empire ไว้ว่า มีการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็วในช่วงเวลาอันสั้น เนื่องจากการที่อาณาจักรออตโตมานีเยฮ์สามารถขยายดินแดนออกไปทั้งทางฝั่งตะวันตกและตะวันออกของอนาโตเลีย ทำให้มีการผสมผสานระหว่างชาวพื้นเมืองในที่ต่างๆ

นอกจากนั้นเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ยังได้กล่าวถึงชนเผ่าเติร์กอีกมากมายดังที่ अबดุลลาตีฟ अबดุลละ คาสีฮ์ (1995 : 8) ได้เขียนไว้ในหนังสือ Qiyam al Dawlat al Utmaniyah ว่า ชนเผ่าเติร์กได้ย้ายถิ่นฐานอพยพเข้ามาในเอเชียกลางช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 6 นักประวัติศาสตร์ได้กล่าวถึงสาเหตุการอพยพของเติร์กไว้หลายสาเหตุและส่วนหนึ่งก็คือ เกี่ยวกับเรื่องของเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ปลอดภัย พวกเขาจึงได้อพยพเพื่อเสาะหาดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์และเป็นดินแดนที่ทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

มุฮัมมัด อิบน์ ญาริร อัฏเฏาะบารี (1979 : 256 - 257) ได้เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับชนเผ่าเติร์กในหนังสือ Tarikh al Umam wa al Muluk ไว้ว่า ในปี ฮ.ศ. 22 หรือ ค.ศ. 642 กองทัพมุสลิมได้เคลื่อนกำลังไปยังเมืองบาบเพื่อเข้าครอบครองเมืองนี้ซึ่งเป็นเมืองของชาวเติร์ก แม่ทัพมุสลิมคือ अबดุลรอฮมาน อิบน์ รอเบาะฮ์ ได้เข้าพบกับผู้ครองเมือง หรือกษัตริย์ซึ่งมีชื่อว่า ชาร บาราช ได้มีการเจรจาดกกลงกันเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงสงครามโดยที่ฝ่ายเติร์กจะเข้าร่วมสงครามกับฝ่ายมุสลิมในการเข้าไปพิชิตอาร์เมเนีย ท่าน अबดุลรอฮมานจึงได้ส่งสารไปยังเคาะลีฟะฮ์ อุมร์ อิบน์ อัลฎ็อยบ رضي الله عنه ให้ท่านเป็นผู้ตัดสินใจ ในที่สุดก็ได้มีการทำสัญญาร่วมกันหลังจากนั้นมีการรวบรวมกองกำลังและสามารถเข้าไปยึดครองอาร์เมเนียได้สำเร็จทำให้ดินแดนอิสลามได้แผ่ขยายกว้างขวางขึ้น

นันทนา กปิตกาญ์น (2541 : 28 - 29) ได้เขียนเกี่ยวกับการเดินทางอพยพของชนเผ่าเติร์กในหนังสือ ประวัติศาสตร์ตะวันออกกลางในโลกปัจจุบัน ไว้ว่า พวกเติร์กมีถิ่นเดิมอยู่ทางตอนกลางของเอเชียบริเวณแค้วนเตอร์กีสถาน (Turkistan) ซึ่งเป็นดินแดนทูร์กันดาร์ ชนเชื้อชาติเติร์กจึงได้อพยพไปอยู่แห่งอื่น เนื่องจากเป็นพวกนักรบจึงสามารถเอาชนะอาณาจักรต่างๆ ที่เคยมีอารยธรรมมาก่อน เช่น ในปี ค.ศ. 636 เอาชนะไบเซนไทน์ ในปี ค.ศ. 641 สามารถยึดครองบริเวณเมโสโปเตเมีย ในปี ค.ศ. 642 สามารถยึดครองอียิปต์ได้ และในปี ค.ศ. 651 อาณาจักรเปอร์เซียตกอยู่ภายใต้การยึดครองของอาหรับ พวกเติร์กต่อมาที่ยอมเข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม พวกเติร์กได้ค้น

อำนาจราชวงศ์อับบาซิดซึ่งตั้งราชธานีอยู่ที่กรุงแบกแดดได้ในปี ค.ศ. 1055 ยึดตำแหน่งกาหลิบ¹ลง ต่อมาได้เข้าครอบครองเปอร์เซีย อิรักและปกครองเอเชียไมเนอร์² ไว้ได้ในปี ค.ศ. 1071 พร้อมกับส่งคนมาตั้งรกรากจำนวนมาก ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ 12 จักรวรรดิของพวกเขาเซลจุกเติร์กได้แตกแยกออกเป็นรัฐใหญ่ น้อย หลายรัฐอยู่ภายใต้สกุลต่างๆ เช่น สุลต่านสาลาดีน (Saladin) ประมาณค.ศ. 1137-1193 และสุลต่านมัมลุก (Mamluk) ซึ่งได้ปกครองอียิปต์และตะวันออกกลางจนถึงสมัยของพวกเขาออตโตมันเติร์ก (Ottoman Turks) ประมาณ ค.ศ. 1290 - 1922 ซึ่งมีหัวหน้าชื่อ ออสมานที่ 1 (Osman I) ประมาณ ค.ศ. 1290 – 1326 ได้ตั้งจักรวรรดิออตโตมันขึ้น พวกเขาออตโตมันเติร์กได้เข้ามามีอำนาจเหนือสุลต่านต่างๆ ออสมานได้รวบรวมนักรบเติร์กแห่งอนาโตเลียทำสงครามศาสนากับอาณาจักรไบเซนไทน์และกับพวกคริสเตียนแห่งคาบสมุทรบอลข่าน

เฮอเบิร์ต อะคัม กิบบอน (1968 : 28) ได้เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับลักษณะความเป็นอยู่ของชาวเติร์กในสมัยอิรตุฆรุคในหนังสือ The Foundation of The Ottoman Empire ไว้ว่าเป็นชนเผ่าเล็กๆที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านของตัวเองอย่างสงบ กลุ่มชาวเติร์กสามารถขยายดินแดนของตนเองไปจนถึงชายฝั่งทะเลของอนาโตเลีย

และมีรายงานการวิจัยที่กล่าวถึงสังคมมุสลิมในสมัยราชวงศ์ออตโตมาน โดย ศศ.ดลมนรรัตน์ บากาและคณะ (2540 : 28) ในรายงานการวิจัยเรื่อง สังคมมุสลิมในราชวงศ์ออตโตมาน(1299-1922) ได้กล่าวถึงว่า สังคมออตโตมานแบ่งชนชั้นเป็นชนชั้นปกครองและชนชั้นถูกปกครอง ชนชั้นปกครองได้แก่สุลต่าน ข้าราชการบริวารในพระราชวัง ทหารทั้งทหารบก ทหารเรือ กองทหารประจำแคว้น กอฎี มุฟตี อุลามาอู รวมทั้งเจ้าหน้าที่ต่างๆ ในสำนักงานการเงิน การคลัง และสถาบันอาลักษณ์ ส่วนชนชั้นได้ปกครอง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมือง ในชนบท รวมทั้งชนเร่ร่อน อาศัยอยู่ตามเชิงเขา ทะเลทรายและตามทุ่งหญ้า ประชาชนที่เป็นผู้ถูกปกครองมีทั้งนับถือศาสนาอิสลาม คริสต์ ยิวและอื่นๆ

¹ เคาละลีพะซึ

² อนาโตเลีย

ไพศาล หรุพานิชย์กิจ (2546 : 140) กล่าวถึงการนับถือศาสนาในอาณาจักร อุษมานียะฮ์ไว้ในหนังสือ **ตุรกี อดีตถึงปัจจุบัน** ว่า ในสมัยออตโตมัน ชาวต่างชาติที่นับถือศาสนาอื่นที่ไม่ใช่อิสลามได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจกรรมทางศาสนาของตนได้อย่างเสรีโดยไม่มีภารกิจกัณฑ์หรือกัณฑ์แก่ง เพียงแต่ต้องเสียภาษีสูงกว่าชาวมุสลิมเท่านั้น

2. ชีวิตประวัติของสุลต่านมูฮัมหมัด อัลฟาติห์

หะซัน นิมาตุลลอฮ (1997 : 75) ได้กล่าวถึงชีวประวัติสุลต่านมูฮัมหมัด อัลฟาติห์ในหนังสือ *Kerajaan Bani Othman di Turkey* ไว้ว่า สุลต่านมูฮัมหมัดที่ 2 บุตร สุลต่านมูรอดที่ 2 ประสูติเมื่อวันที่ 26 เดือนรฎับ ปี ฮ.ศ. 833 ขึ้นครองราชย์หลังจากการเสียชีวิตของบิดาเมื่อปี ฮ.ศ. 855 ในขณะที่มีอายุได้เพียง 22 ปี ก่อนหน้าที่สุลต่านมูฮัมหมัดที่ 2 จะขึ้นครองราชย์ พระองค์ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นสุลต่านแทนผู้เป็นบิดาแล้วถึงสองครั้ง ต่อมาก็ถูกแต่งตั้งให้เป็นผู้สำเร็จราชการ ณ เมืองแมกนิเซีย และยังเคยออกศึกพร้อมกับผู้เป็นบิดาในครั้งที่ยกทัพไปตีเมืองอเล็กซานเดรียและออสเตรีย

มูฮัมหมัด ฮัรบ (1989 : 88) ได้กล่าวเกี่ยวกับชีวประวัติสุลต่านมูฮัมหมัด อัลฟาติห์ในหนังสือ *al-Othmaniyun fi al-Tarikh wa al-Hadarah* ว่า หลังจากสุลต่านได้ใช้ชีวิตในการอุปฮาด (ต่อสู้อย่างลับๆ) ในหนทางของอัลลอฮและปกครองประชาราษฎร์อย่างยุติธรรมเป็นเวลาประมาณ 30 ปี กับอีก 2 เดือนครึ่ง จากนั้นในวันที่ 4 เดือนรอบีอุลเอาวัล ปี ฮ.ศ. 886 ตรงกับวันที่ 3 เดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1481 สุลต่านมูฮัมหมัด อัลฟาติห์ก็ได้สิ้นชีวิตเมื่ออายุประมาณ 53 ปี

อะลี หัซซุน (1994 : 31) ได้กล่าวเกี่ยวกับประวัติการเกิดของสุลต่านมูฮัมหมัด อัลฟาติห์ในหนังสือ *Tarikh al-Daulat al-Othmaniah* ไว้ว่า สุลต่านมูฮัมหมัดที่ 2 เกิดในวันที่ 26 เดือน รฎับ ปี ฮ.ศ. 833 ตรงกับวันที่ 20 เมษายน ค.ศ.1429 เป็นบุตรของสุลต่านมูรอดที่ 2 และพระองค์ได้เป็นสุลต่านคนที่ 7 แห่งอุษมานียะฮ์ ได้เข้ารับการให้สัตยาบันดำรงเป็นวุฒิสมาชิกในปี ฮ.ศ. 855 ตรงกับ ปี ค.ศ.1451 หลังจากที่บิดาเสียชีวิต ท่านได้รับมอบหมายภารกิจในการไปพิชิตเมืองคอนสแตนติโนเปิลต่อจากบิดาของท่าน

มะฮมุด ซากิร (1991 : 86) ได้กล่าวเกี่ยวกับครอบครัวของสุลต่านมุฮัมมัด อัลฟาติห์ ในหนังสือ al-Tarikh al Islami ไว้ว่า พระองค์เกิดในปี ฮ.ศ. 833 และได้รับการแต่งตั้งเป็นสุลต่านในปี ฮ.ศ. 855 ในขณะที่มีอายุ 22 ปี พระองค์ได้สานต่อภารกิจจากบิดาและได้ส่งภรรยาของบิดาชื่อ มาร่า ซึ่งเป็นธิดาของกษัตริย์เซอร์เบียกลับไปยังประเทศของนาง หลังจากนั้นพระองค์ได้สังหารพี่น้องร่วมบิดาและได้สร้างป้อมปราการขึ้นที่ช่องแคบบอสฟอรัสริมหาดทะเลในยุโรป

มะฮมุด เซด ค็อฏูบ (1972 : 351) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Binal Aqidah Walqiyadah ว่า สุลต่านมุฮัมมัด ที่ 2 เกิดในวันที่ 26 เดือน รญับ ฮ.ศ. 833 ตรงกับวันที่ 20 เมษายน ค.ศ. 1429

หะซัน นือมาตุลลอฮ (1997: 75) ได้กล่าวเกี่ยวกับชีวประวัติสุลต่านมุฮัมมัด อัลฟาติห์ ในหนังสือ Kerajaan Bani Othman di Turkey ว่า สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงตั้งแต่วัยเยาว์ พระองค์ได้รับการศึกษาจากสถาบันของเหล่าบรรดาผู้นำ พระองค์เป็นคนที่ชอบศึกษาในด้านภาษา โดยเฉพาะภาษาอาหรับ เปอร์เซีย กรีก ฮีบรูและภาษา ละติน พระองค์ยังชอบอ่านบทร้อยกรองภาษาเปอร์เซียและกรีกจนกลายเป็นนักกวีที่มีความสามารถและพระองค์ได้รวบรวมบทกวีต่างๆของกวีมุสลิมไว้ด้วย นอกจากนี้พระองค์เป็นผู้ที่มีความสนใจด้านวิชา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะชีวประวัติบุคคลสำคัญๆ และการสู้รบที่ต้องใช้ไหวพริบในการต่อสู้ การใช้อาวุธ การวางแผนและการจัดเตรียมเสบียงอาหารในสนามรบ

เมห์เมต มัคสุคอฆลู (1999 : 69) ได้กล่าวถึง ลักษณะอุปนิสัยของสุลต่าน มุฮัมมัด อัลฟาติห์ ในหนังสือ Osmanli History 1289 – 1922 ไว้ว่า สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้ขึ้นครองราชย์ในปีค.ศ. 1451 พระองค์เป็นผู้ที่มีความสามารถทางด้านภาษา ซึ่งท่านพูดได้ 6 ภาษาและเป็นนักกวีที่มีความสามารถด้วยเช่นกัน

สแตนฟอร์ด ฮอว์ (1976 : 54) ได้กล่าวถึง การขึ้นครองราชย์ของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ในหนังสือ History of the Ottoman Empire and Modern Turkey ไว้ว่า สุลต่านมูรอตที่ 2 เสียชีวิตในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1451 พระองค์ได้เขียนหนังสือเพื่อมอบอำนาจให้กับสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้สืบราชบัลลังก์ต่อจากพระองค์เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากที่พระองค์เสียชีวิต

ประจักษ์ ช่วยไต้ (2521 : 216) ก็ได้กล่าวถึง การรับตำแหน่งเป็นสุลต่าน ในหนังสือ โลกอิสลาม เช่นเดียวกันว่า มูรอตที่ 2 เสียชีวิตในปี ค.ศ. 1451 มุฮัมมัดที่ 2 ได้ขึ้นเป็นสุลต่าน (ค.ศ. 1451 – 1481) ซึ่งเป็นสุลต่านผู้ยิ่งใหญ่คนหนึ่งของโลกอิสลาม เมื่อขึ้นเป็นสุลต่านนั้นมุฮัมมัดที่ 2 มีอายุเพียง 21 ปี แต่เป็นคนหนุ่มที่เอาการเอางานเป็นอย่างยิ่ง

3. ลักษณะการปกครองในสมัยมุฮัมมัด อัลฟาติห์

หะซันนิมะตุลลอฮ (1997 : 90) ได้กล่าวในหนังสือ Kerajaan Bani Othman di Turkey เกี่ยวกับระบบการบริหารของ สุลต่านมุฮัมมัด อัลฟาติห์ไว้ว่า ในบรรดาการจัดระบบการบริหารที่สุลต่านมุฮัมมัดได้สร้างไว้คือ

1. จัดตั้งระบบสภา
2. สร้างระบบและกฎหมายการบริหารประเทศ
3. จัดให้มีวิธีการเฉพาะในด้านการใช้กฎหมาย
4. สร้างอาคารและสิ่งก่อสร้างต่างๆ

ดลมนรจน บากาและมุฮัมมัดรอฟลี แวะหะมะ (2542 : 152) ได้กล่าวในหนังสืออาณาจักรออตโตมาน(ราชวงศ์อูษมานียะฮ์) ไว้ว่านับตั้งแต่การก่อตั้งสภาสูงสุดจนถึงสมัยสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ปาติซาจะเป็นประธานของสภาสูงสุดตลอด หลังจากนั้นได้มอบหมายให้แกรนด์วิเซียร์ แม้แต่เครื่องประทับตราของรัฐก็อยู่ในมือแกรนด์วิเซียร์ด้วย สภาสูงสุดมีบทบาทที่สำคัญมากและเป็นศูนย์กลางในการบริหารรัฐ เรื่องราวที่สำคัญเกี่ยวกับการเมือง การบริหาร การทหาร จารัต ประเพณี กฎหมาย การศาลและการคลัง การฟ้องร้องและคดีสำคัญต่างๆจะนำมาพิจารณาในสภาสูงสุด

มะฮมูด เซด กือฎฎอบ (1972 : 351) ได้กล่าวถึงการปกครองในสมัยสุลต่านมุฮัมมัดไว้ในหนังสือ Binal Aqidah Walqiyadah ว่า สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครองเมืองในสมัยที่บิดาของท่านดำรงตำแหน่งเป็นสุลต่านมูรอตที่ 2 จากนั้นบิดาของท่านได้สละราชสมบัติให้สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ซึ่งในขณะที่มีอายุเพียง 14 ปีเท่านั้น เนื่องจากสุลต่านมูรอตที่ 2 เป็นผู้ที่เคร่งครัดศาสนา และต้องการปลีกตัวออกไปเพื่อปฏิบัติธรรม แต่ในช่วงเวลานั้นฝ่ายที่เคยเป็นศัตรูก็ได้พยายามเข้ามารุกรานอาณาจักรอูษมานียะฮ์ ทำให้สุลต่านมูรอตที่ 2 ได้เห็นถึงเหตุการณ์ ความวุ่นวายที่เกิดขึ้นและอาจทำให้เกิดความสั่นคลอนแก่ราชบัลลังก์ของลูกชาย สุลต่าน

มูรอดที่ 2 จึงได้กลับมาเป็นสุลต่านดั้งเดิมและทำการปราบปรามศัตรูภายนอกที่จะมารุกรานได้สำเร็จ

มุฮัมมัด ฮัรบ (1989 : 67) ได้เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับการปกครองในสมัยสุลต่านมุฮัมมัด วัไ้ในหนังสือ al-Othmaniyun fi al-Tarikh wa al-Hadarah ว่า ในช่วงที่สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 สถาปนาเป็นสุลต่านแห่งอูษมานียะห์นั้นประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรอิสลามอูษมานียะห์แล้ว ยกเว้นบางส่วนของประเทศกอรمان ประเทศสิบูน และประเทศเตาะรอบะซูน ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลดำเท่านั้น

อัสสาคอวี (1419 : 358-359 อ้างถึงในอัคคูอาซิส อิบิน อิบรอฮีม อัลอุมรีย) ได้กล่าวเกี่ยวกับลักษณะการปกครองของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ในหนังสือ al - Futuhu al - Islamiah ว่า สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 มีประสบการณ์ในการบริหารมาตั้งแต่ยังเยาว์ ในช่วงการปกครองของสุลต่านมูรอดที่ 2 ซึ่งในขณะนั้นเกิดสงครามบ่อยครั้งกับอาณาจักรไบแซนไทน์ ก่อนที่จะสามารถพิชิตเมืองคอนสแตนติน ทำให้สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 มีโอกาสได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองและการทหาร จนกระทั่งในปี ฮ.ศ. 855 ท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นสุลต่านโดยสมบูรณื ท่านเป็นผู้ที่ใฝ่เรียนและชอบเข้าหาบรรดาอุลามอ จนทำให้ท่านได้ศึกษาหะดีษที่เกี่ยวกับการพิชิตคอนสแตนติโนเปิล

อะฮมัด อัลอูสัยรี (1424 : 362) ได้เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง การปกครองของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ในหนังสือ Sejarah Islam ว่า ความสำเร็จที่สำคัญในช่วงนี้คือ การที่สามารถเข้าครอบครองกรุงคอนสแตนติโนเปิล ซึ่งเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรไบแซนไทน์ ในปี ฮ.ศ. 857 หรือ ค.ศ. 1453 หลังจากที่ได้ใช้ความพยายามจนในที่สุดได้ทำให้กรุงคอนสแตนติโนเปิลมาอยู่ภายใต้การปกครองของอิสลาม สิ่งนี้เป็นชัยชนะที่ยิ่งใหญ่ที่ได้ปรากฏในยุคอูษมานียะห์ และจากนั้นก็ทำการเปลี่ยนชื่อเป็น อิสตันบูล (Istanbul) หมายถึง เมืองแห่งความสุข และได้ประกาศให้เป็นเมืองหลวง

อะลี มุฮัมมัด อัชชาลาบี (2003 : 186) ได้เขียนเกี่ยวกับระบบกฎหมายต่างๆในการปกครองของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ในหนังสือ Khilafah Utsmaniah ไว้ว่า สุลต่านได้ร่างกฎหมายท้องถิ่นเพื่อมาบังคับใช้และบริหารบ้านเมือง ได้จัดให้มีกรรมการในการร่างกฎหมายซึ่งได้รับความร่วมมือจากบรรดาอุลมาอ์(ผู้รู้ทางศาสนา)ในสมัยนั้น กฎหมายนี้มีชื่อว่า Qaanun Namah โดยสุลต่านได้นำกฎหมายอิสลามมาเป็นรากฐานในการกำหนดและเป็นข้อบังคับใช้

ซาลิม อรรถชิตย (1989 : 413) ได้กล่าวถึงการปกครอง การดูแลเอาใจใส่ในเรื่องความเป็นอยู่ของประชาชน ไว้ในหนังสือ Muhammad al Fatih ว่า สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้ให้ความใส่ใจในเรื่องการทำนุบำรุงมัสยิด สถานที่ราชการ พระราชวัง โรงพยาบาล ตลาดการค้า จนถึงสวนสาธารณะต่างๆ และโดยเฉพาะเรื่องการรักษาพยาบาลของประชาชนได้ดูแลให้บริการแก่ประชาชนในทุกระดับชั้น ไม่ว่าจะมาจากชนกลุ่มใดหรือศาสนาใดก็ตาม

อัคบาร์ ชาฮ นาญิบาบาดิ (2001 : 427 - 428) ได้กล่าวถึงลักษณะการปกครองของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ในหนังสือ The History of Islam ว่า ท่านได้ประกาศใช้กฎหมายและบริหารบ้านเมืองนำมาซึ่งความสำเร็จให้แก่อาณาจักรอูษมานียะฮ์มากที่สุด ท่านได้ใช้เวลาในยุคของท่านเพื่อการเผยแผ่และขยายดินแดนอาณาเขตออกไป ในการร่างหลักกฎหมายท่านได้ยึดหลักอัลกุรอาน หะดีษและซุนนะฮ์ นอกจากนี้ท่านยังได้นับถือความเห็นของทั้ง 4 มัซฮับ ในการบังคับใช้กฎหมายหากเมื่อใดกฎหมายนั้นขัดต่อหลักการในอัลกุรอานก็ถือว่ากฎข้อบังคับนั้นมีอันต้องตกไป

สแตนฟอร์ด ฮอว์ (1976 : 54) ได้กล่าวถึง ลักษณะการปกครองในสมัยสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ในหนังสือ History of the Ottoman Empire and Modern Turkey ไว้ว่า หลังการพิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิล ได้มีความพยายามที่จะปรับปรุง จัดระเบียบบ้านเมือง ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัย, ตลาดแหล่งการค้า, ถนน , สะพาน ตลอดจนโรงงานต่างๆที่ได้รับความเสียหายจากสงคราม ในปีค.ศ. 1455 สุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ได้สร้างศูนย์การค้า จนกลายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของอาณาจักรอูษมานียะฮ์

เอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาต่างๆเกี่ยวกับสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 ไม่ว่าจะเป็นด้าน การสถาปนาราชวงศ์อูษมานียะฮ์ ชีวิตประวัติและลักษณะการปกครอง ทั้งนี้เอกสารที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาล้วนแต่เป็นการอธิบายตามหัวข้อที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและการสถาปนาของราชวงศ์อูษมานียะฮ์โดยสังเขป
2. เพื่อศึกษาชีวประวัติของสุลต่านมุฮัมมัด อัลฟาติห์
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะการปกครองในสมัยสุลต่านมุฮัมมัด อัลฟาติห์

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงความเป็นมาและการสถาปนาของราชวงศ์อูษมานียะฮ์
2. ได้ทราบถึงชีวประวัติของสุลต่านมุฮัมมัด อัลฟาติห์
3. ได้ทราบถึงลักษณะการปกครองในสมัยสุลต่านมุฮัมมัด อัลฟาติห์
4. เป็นข้อมูลให้กับนักศึกษาที่มีความสนใจเกี่ยวกับลักษณะการปกครองในสมัยสุลต่านมุฮัมมัด อัลฟาติห์
5. เป็นการเพิ่มประสบการณ์การวิจัยให้กับผู้วิจัย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้จะเน้นในเรื่องการเมือง การปกครอง และบทบาทของสุลต่านมุฮัมมัด ที่ 2 ในด้านการบริหารการปกครองของสุลต่านมุฮัมมัดที่ 2 แห่งราชวงศ์อูษมานียะฮ์ (ออตโตมาน) ในช่วงปี ค.ศ.1451-1481 ซึ่งเป็นการศึกษาทบทวนเอกสารโดยแยกศึกษาและมีขอบเขตดังนี้

1. ความเป็นมาและการสถาปนาของราชวงศ์อูษมานียะฮ์ โดยศึกษาลักษณะการปกครองและสังคมในช่วงแรกของการสถาปนาราชวงศ์อูษมานียะฮ์เท่านั้น
2. ศึกษาชีวประวัติของมุฮัมมัด อัลฟาติห์ ตั้งแต่วัยเยาว์ การศึกษา และอุปนิสัย
3. ศึกษาลักษณะการปกครองของมุฮัมมัด อัลฟาติห์

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังนี้

1. การแปลความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน ผู้วิจัยจะใช้ความหมายที่แปลเป็นภาษาไทย โดยสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับเป็นหลักที่พิมพ์โดยศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์ อัลกุรอาน แห่งนครมะดีนะฮ์ ฮ.ศ. 1419

2. การปริวรรตอักษรอาหรับ - ไทย ผู้วิจัยจะใช้ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3. การปริวรรตอักษรอาหรับ – อังกฤษ ผู้วิจัยจะใช้ของห้องสมุดรัฐสภา (คอนเกรส) สหรัฐอเมริกา

4. การแนะนำชื่อบุคคล สถานที่ ผู้วิจัยจะใช้ภาษาไทยพร้อมกับใช้ภาษาอังกฤษ ภายในวงเล็บ

5. การอ้างอิงแหล่งที่มาของหะดีษ ผู้วิจัยจะอ้างอิงแหล่งที่มาของหะดีษไว้หลังจาก ความหมายของตัวบทหะดีษ โดยจะอ้างนามปีพร้อมกับหมายเลขของหะดีษ หากไม่ปรากฏ หมายเลข ผู้วิจัยจะใช้เล่มที่ และเลขหน้า

6. การขยายความคำศัพท์เฉพาะ และสถานที่ในอดีตที่สำคัญ ๆ ผู้วิจัยจะอธิบายไว้ในเชิงอรรถ

7. การอ้างอิงปีที่เกิดเหตุการณ์ ผู้วิจัยจะใช้เฉพาะปีคริสต์ศักราช หากไม่ปรากฏปี คริสต์ศักราช จะใช้ปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราชแทน

8. การแปลตำรา หนังสือและเอกสารต่างๆที่เป็นภาษาต่างประเทศมาเป็น ภาษาไทย ผู้วิจัยจะแปลความหมายโดยภาพรวมและจะคงรักษาความหมายของข้อความเดิมใน ภาษาต่างประเทศไว้อย่างสมบูรณ์ที่สุด

8. การใช้สัญลักษณ์มีดังต่อไปนี้

8.1 อ่านว่า สุบฮานะฮฺวะตะอาลา เป็นคำสรรเสริญต่อเอกองค์ อัลลอฮ์ แปลว่า อัลลอฮ์ผู้ทรงมหามหาบริสุทธิ์

8.2 อ่านว่า ค็อลลัลลอฮฺอะลัยฮิวะสัลลัม เป็นคำสรรเสริญและ ความเคารพท่านนบีมุฮัมมัด แปลว่า ขอความสันติสภาพจงประสบแก่ท่าน

8.3 อ่านว่า เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เป็นคำคุณาแต่เศาะหาบะฮะฮุเพียงคนเดียว แปลว่า ขออัลลอฮฺทรงยอมรับเขาด้วยเถิด

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปกครอง หมายถึง ลักษณะการปกครอง การบริหารกิจการบ้านเมืองในสมัยของสุลต่านมูฮัมมัดที่ 2
2. สุลต่าน หมายถึง ตำแหน่งผู้ปกครองสูงสุดในสมัยราชวงศ์อูษมานียะฮ์
3. มูฮัมมัด หมายถึง สุลต่านมูฮัมมัดที่ 2 ในสมัยราชวงศ์อูษมานียะฮ์ที่ปกครองในช่วงปี ค.ศ. 855 – 886 ตรงกับปี ค.ศ. 1451-1481
4. อัลฟาติห์ หมายถึง ผู้พิชิต ใช้เรียกเพื่อขนานนามสุลต่านมูฮัมมัดที่ 2 ภายหลังจากที่ได้พิชิตกรุงคอนสแตนติโนเปิล
5. อูษมานียะฮ์ หมายถึง ราชวงศ์อูษมานียะฮ์ เป็นยุคการปกครองที่มีความสำคัญในประวัติศาสตร์อิสลาม ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1299 - 1922

1.8 วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเอกสารที่ศึกษาเกี่ยวกับการสถาปนาอาณาจักรอูษมานียะฮ์และ ชีวิตประวัติของสุลต่านมูฮัมมัด อัลฟาติห์ พร้อมทั้งศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการปกครองของท่านเป็นประการสำคัญ ทั้งนี้จุดประสงค์หลักเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจต่อสถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ รวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเกิดสถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตของท่าน ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ลักษณะการปกครองของมูฮัมมัด อัลฟาติห์ นี้จะใช้วิธีการศึกษาทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยนำเสนอรายงานแบบพรรณาวิเคราะห์ (Analytical Description)

ทางด้านข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามีที่มาจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

1. ข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Source) ได้แก่
 - 1.1 คัมภีร์อัลกุรอาน
 - 1.2 อัลหะดีษที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ของมุสลิมในหนังสือเศาะเหียฮะฮุ มุสลิมและของอะหฺมัด อิบนุ ฮันบัลในหนังสืออัลมุสนัด

1.3 ตำราประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้แก่ Bain al- 'Aqidah wa al -Qiyadah ของ Mahmud Shid Kottob , The History of Mehmed The Conqueror ของ Tursun Beg , al Bidayah wa al Nihayah ของ Ibn Kathir และ Tarikh al- Umam wa al- Muluk ของ al -Tabari เป็นต้น

2. เอกสารทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่

2.1 หนังสืออัลกุรอานพร้อมคำแปล ได้แก่ หนังสือพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน โดยสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย

2.2 หนังสือทั่วไปทั้งภาษาไทย ภาษามลายู ภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษ เช่น ประวัติศาสตร์อิสลาม ประวัติศาสตร์ในสมัยอาณาจักรอูษมานียะฮ์ เช่น

2.2.1 หนังสือภาษาไทย เช่น อาณาจักรออตโตมาน(ราชวงศ์อูษมานียะฮ์), ประวัติศาสตร์อิสลามและโลกมุสลิม เป็นต้น

2.2.2 หนังสือภาษามลายู เช่น Sejarah Islam ของ Ahmad al Usairy , Bangkit dan Runtuhnya Khilafah Utsmaniyah ของ Ali Muhammad Shalabi และ Sejarah umat Islam ของ Hamka เป็นต้น

2.2.3 หนังสือภาษาอาหรับ เช่น al- Sultan Muhammad al- Fatih, Fatih al - Costantiniah wa Qahir al- Rum ของ 'Abd al - Salam 'Abd al 'Aziz Fahmi , Qiyam al- Dawlat al- Utsmaniyah ของ 'Abd al - Lathif 'Abdullah Dahisy และ Tarikh al- Daulat al – Othmaniah ของ 'Ali Hassun เป็นต้น

2.2.4 หนังสือภาษาอังกฤษ เช่น History of the Ottoman Empire and Modern Turkey ของ Stanford Shaw , Osmanli History 1289 – 1922 ของ Mehmed Maksudoglu และ The Rise of the Ottoman Empire ของ Halil Inalcik เป็นต้น

3. เอกสารตติยภูมิ (Tertiary Source) ได้แก่

3.1 หนังสือสารานุกรมต่างๆ ได้แก่ สารานุกรมอิสลาม ของ
บรรจง บินกาชัน

3.2 บทความทาง Internet เช่น

3.2.2 Devid W. Koeller. 1999. The Fall of Constantinople 1453. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก [http // www.campus.northpark.edu](http://www.campus.northpark.edu). (20 กรกฎาคม 2547)

3.2.3 Richard Hooker. 1996. The Ottomans. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก [http // www.wsu.edu](http://www.wsu.edu). (10 สิงหาคม 2547)

ทั้งนี้เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับลักษณะการปกครองของมุฮัมมัด อัลฟาติห์ ชีวิตประวัติ เหตุการณ์ที่สำคัญๆ ความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองในวิทยาการต่างๆ ในสมัยการปกครองของท่าน

1.9 ขั้นตอนการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ลักษณะการปกครองของมุฮัมมัด อัลฟาติห์ ในครั้งนี้มีวิธีการดำเนินตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การทบทวนเอกสาร

1.1 การทบทวนเอกสารปฐมภูมิ(Primary Source) ทุติยภูมิ(Secondary Source) และตติยภูมิ (Tertiary Source) ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาและการสถาปนาของราชวงศ์อูษมานียะฮ์

1.2 แยกข้อมูลเอกสารตามหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย แล้วค้นหาข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อย่อย

หัวข้อใหญ่ คือ ความเป็นมาและการสถาปนาของราชวงศ์อูษมานียะฮ์

หัวข้อย่อย คือ 1. ความเป็นมาก่อนการสถาปนาราชวงศ์อูษมานียะฮ์

2. การสถาปนาราชวงศ์อูษมานียะฮ์

1.3 ศึกษาและวิเคราะห์ตามหัวข้อที่กำหนด

1.4 การทบทวนเอกสารปฐมภูมิ(Primary Source) ทุติยภูมิ(Secondary Source) และตติยภูมิ (Tertiary Source) ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับชีวประวัติของ สุลต่าน มุฮัมมัด อัลฟาติห์

1.5 แยกข้อมูลเอกสารตามหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย แล้วค้นหาข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อย่อย

หัวข้อใหญ่ คือ ชีวประวัติของสุลต่าน มุฮัมมัด อัลฟาติห์

หัวข้อย่อย คือ 1 สายตระกูลและการกำเนิด

2 ชีวิตในเยาว์วัย

3 บิดาและมารดา

4 ภรรยาและบุตร

5 อุปนิสัย

6 การศึกษา

7 การขึ้นครองราชย์

8 ผลงาน

9 การสิ้นพระชนม์

1.6 ศึกษาและวิเคราะห์ตามหัวข้อที่กำหนด

1.7 การทบทวนเอกสารปฐมภูมิ(Primary Source) ทุติยภูมิ(Secondary Source) และตติยภูมิ (Tertiary Source) ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการปกครองของ สุลต่านมุฮัมมัด อัลฟาติห์

1.8 แยกข้อมูลเอกสารตามหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย แล้วค้นหาข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อย่อย

หัวข้อใหญ่ คือ ลักษณะการปกครองของสุลต่านมุฮัมมัด อัลฟาติห์

หัวข้อย่อย คือ 1 ด้านการปกครอง

2 ด้านการทหาร

3 ด้านกฎหมาย

4 ด้านการสาธารณสุขโลก

5 ด้านเศรษฐกิจการค้าและการอุตสาหกรรม

6 ด้านการเงินและการคลัง

7 ด้านการศึกษา

8 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

1.9 ศึกษาและวิเคราะห์ตามหัวข้อที่กำหนดข้างต้น

2. วิเคราะห์ข้อมูล

ด้านต่างๆดังนี้

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ลักษณะการปกครองของสุลต่านมุฮัมมัดอัลฟาติห์ ใน

2.1 ด้านการปกครอง

2.2 ด้านการทหาร

2.3 ด้านกฎหมาย

2.4 ด้านการสาธารณสุข

2.5 ด้านเศรษฐกิจการค้าและการอุตสาหกรรม

2.6 ด้านการเงินและการคลัง

2.7 ด้านการศึกษา

2.8 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

3. อภิปรายผลและสรุปผล

1.10 แหล่งศึกษาค้นคว้าที่สำคัญ

ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมเอกสารปฐมภูมิ(Primary Source) ทุติยภูมิ(Secondary Source) และตติยภูมิ (Tertiary Source) จากแหล่งข้อมูลที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. สำนักวิทยบริการและห้องสมุด

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ห้องสมุดวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา วิทยาเขตปัตตานี

หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยมาลายา (UM) ประเทศมาเลเซีย

หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยแห่งชาติ มาเลเซีย (UKM) ประเทศมาเลเซีย

หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยอิสลามนานาชาติมาเลเซีย (UIA) ประเทศมาเลเซีย
หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยชายนัมมาเลเซีย (USM) ประเทศมาเลเซีย
หอสมุดแห่งชาติมาเลเซีย ประเทศมาเลเซีย
ห้องสมุดโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา

2. เว็บไซต์ต่างๆ ดังนี้

www.campus.northpark.edu (สืบค้นวันที่ 20 กรกฎาคม 2547)

www.wsu.edu (สืบค้นวันที่ 10 สิงหาคม 2547)

www.encyclopedia.thefreedictionary.com (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2547)

www.sultan.org (สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2547)

www.osmanli.700.gen.tr (สืบค้นวันที่ 30 ตุลาคม 2547)